

Дата: 11.10.2022

Урок № 9

Тема: ПАРОНІМИ. ЗАПОБІГАННЯ ПОМИЛОК У ВЖИВАННІ ПАРОНІМІВ

Мета (формування компетентностей):

предметні: розмежування значень паронімів;

ключові: уміння навчатися впродовж життя;

комунікативні: надавати відповідного значення кожному слову;

інформаційні: навички добувати та обробляти інформацію;

загальнокультурні: ставлення до своєї та інших культур.

Матеріали до уроку:

Пароніми (від гр. *para* — біля й *опута* — ім.'я) — це слова, які зовнішньою формою (звучанням) близькі між собою, але мають різне або частково інше лексичне значення. Наприклад: *абонемент* (документ на право користуватися книжками з бібліотеки, телефоном, місцем у театрі тощо) і *абонент* (той, хто користується абонементом), *адресант* (той, хто пише листа, телеграму тощо)

і *адресат* (той, кому пишуть), *біліти* і *білити*, *афективний* (тобто емоційний)

і *ефективний* (тобто дійовий), *матеріальний* і *матеріалістичний*, *ідеальний* і *ідеалістичний* та ін.

Пароніми — слова спільнокореневі (однокореневі), вони завжди належать до однієї частини мови.

Звукова подібність паронімів створює можливість *використання* їх у художній літературі для створення каламбурів, антитез та інших стилістичних фігур. Разом з тим, звукова подібність, особливо при певній близькості значення (адресат — адресант), може призвести до плутання паронімів. Отже, треба добре розуміти *значення* паронімів і правильно вживати їх.

У публіцистиці пароніми широко використовуються в ролі заголовків: Шкала і школа талантів, Розрахунки і прорахунки, Кличе на матч футбольний м'яч, Манери чи маневри?

Тренувальні вправи

► Перепишіть, уставляючи один із наведених в дужках паронімів.

1. З піснями і музикою зупинилася весела ... на галявині. Виборча ... пройшла організовано (*кампанія, компанія*). 2. Через ліс проходив найнебезпечніший для ворога ... шляху. Молоді ялини були вкриті зеленою, з голубим ... хвоєю (*відтінок, відтинок*).

Користуючись словником паронімів української мови, поясніть значення близьких за звучанням слів. Складіть 2-4 речення з певними (на вибір) парами слів.

Фанатичний, фантастичний; світило, світоч; розумний, розумовий, міфічний, міфологічний; ефективний, ефектний; дружний, дружній; досвідчений, освічений; громадський, громадянський.

Редагування

Виправте помилки у вживанні паронімів. Запишіть речення правильно.

1. З часом образ Кармалюка набирає поетичних рис легендарного богатиря. Он двір стоїть багатиря гладкого, неначе городок (*Л. Глібов*). 2. Чимало коштовних прикрас найтоншої роботи створив за своє життя цей ювіляр. У філармонії відбувся концерт, де виконувалися твори ювеліра. 3. Він стояв біля байдарки з веслом у руці. Серед синіх хвиль ще було видно велику байдару.

Робота зі словником паронімів

Користуючись «Словником паронімів української мови», поясніть значення наведених слів. Поєднайте їх з поданими в дужках словами.

Завдання / задача (конструктивний, черговий, з математики, режисера, різнотипний); музичний/музикальний (родина, народ, редакція, освіта, керівник, голос, мова, училище, школа); пам'ятка/ пам'ятник (гранітний, вивчити, товариство, спорудити, охороняти).

Домашнє завдання:

► Поясніть значення співзвучних слів. Складіть з ними словосполучення. До якої лексичної групи відносяться ці слова?

Фронтний — фронтальний — фронтонний; функціональний — функціонуючий; програмний — програмовий — програмований; класний —

класовий — класичний; фамільний — фамільярний; формувати — формулювати.

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.